

ДАНАС ЈЕ МЕЂУНАРОДНИ ДАН СТАРИХ ОСОБА

Сами, сиромашни и скрајнути

Ове године Међународни дан старих особа, 1. октобар, широм света обележен је кампањом „Не запоставимо никога: промовишимо друштво за све генерације“. А да је тако нешто потребно и Србији, показују и подаци Републичког завода за статистику. Према последњем попису становништва Србије, стари чине 16,8 одсто укупног становништва, а процењује се да ће проценат особа преко 65 година за три деценије износити најмање 22 одсто, што је скоро сваки пети становник.

Према подацима Института за јавно здравље „Др Милан Јовановић Батут“ током прошле године свака четврта особа узраста 65 година и више је хоспитализована због неке од болести срца и крвних судова, свака пета због неке малигне болести и свака десета због неке од дегенеративних болести коштаног мишићног система и везивног ткива.

Укупно је 17.381 старих особа хоспитализовано од последица повреда и тровања, од чега су повреде главе, трупа, трбуха и екстремитета чиниле скоро 90 одсто свих разлога за здравствено збрињавање старијих од 65 и више године. Глауком као други најчешћи узрок слепила био је узрок хоспитализације код 1.267 старих особа.

Данас су у Србији, као и многим другим друштвима, стари запостављени и скрајнути. Таква је судбина и оних који имају потомство или ближу родбину као и оних који су сами. У државним домовима за старе има места за око 9.000 старијих, док на кревет у приватном може да рачуна три пута мање корисника. Основни проблем је што стари немају довољно новца да плате старачке домове, јер у Србији постоји чак преко 300.000 најстаријих који су старост дочекали без пензије. Прича о социјалним пензијама и помоћи старим и немоћним није се макла од почетка и, сва је прилика, ни наредних година за њу неће бити новца.

Фото: С. Шушњевић

У државним домовима 9.000 места

Недостају центри за дуготрајну негу

Многи стари људи препуштени су деци или родбини, а они заједно с њима трпе велики терет због старости и болести. НВО „Снага пријатељства – Амати“ спровела је истраживање „Не заборавимо ми оне који заборављају“ о потребама за дневним центрима за дементне особе, чији су резултати показали да Србији недостаје развијенија инфраструктура здравствених и социјалних сервиса за дуготрајну негу, јер се и стара лица и њихове породице суочавају с великим изазовима. Дошло се до закључка да је највише дементних међу старијима од 65 година, да жене преовлађују међу оболелима, а свака пета особа живи сама.

За разлику од других земаља где се посебна пажња поклања људима који се налазе у тешком здравственом стању, у Србији су они који се налазе у последњој фази канцера или који су због неке болести остали непокретни и дементни, на неки начин, препуштени сами себи или се налазе на терету својих породица. Добра медицинска нега, дакако приватна, кошта од 300 до 1.000 евра месечно, а многе породице то не могу себи да приуште. Једина референтна установа у Србији која

се бави старима у последњим годинама живота јесте Завод за геронтологију и палијативно збрињавање у Београду. За старе у другим градовима и селима велики значај имају герентодомашнице које их обилазе, помажу да одржавају личну хигијену, очисте стан, одлазе по лекове. Проблем је што у многим општинама ни оне не постоје, односно локалне самоуправе немају довољно новца да их плаћају.

Неговатељи су најчешће чланови породица. Знатнија је пре-

доминантност жена међу њима – чак 79 одсто њих брине се о старијој особи, сваки четврти неговатељ је запослених, а скоро 40 одсто њих и сами су старији од 65 година. Три четвртине сродника или потомства изразило је спремност да учествује у суфинансирању услуга у дневним центрима, јер терет око бриге о старим родитељима или родбини ипак тешко сами подносе, а поготово ако су и стално запослени.

У Министарству здравља очекују да ће у оквиру пројекта „Развој палијативног збрињавања у Србији“, где је већ обезбедено 140 постеља у 16 здравствених установа у Србији, до краја године бити отворено још 160 места у болницама у Кикинди, Панчеву, Врбасу, Сремској Митровици, Бору, Чачку, Ваљеву, Пироту, Крагујевцу и Београду, али ће и након тога још увек недостајати места да се стари не осећају запостављено и да знају да су део овог друштва, као и све друге генерације. **Љ. Малешевић**